

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΟ

Ο «ΣΥΖΥΓΟΣ» ΤΗΣ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΟΣ ΑΝΤΕΛΑΣ ΕΝΤΙΕ



ΩΡΑ πια δ,τι κ' αν κάνω θα εινε μάταιο. Δεν μού μένει παρά μόνον η έγχαρτέρησις. Στη ζωή μου δεν ελγα παρά ένα μονάχα ζευγαί. Τώρα δεν υπάρχει κ' αυτός. Δεν ύπηρξε ποτέ. Ήταν ένα πάθος. Καί δεν μού άπομένει πια παρά ή σκαλίτσα μου ή Ζουζού, τó άρμόνιό μου και ή φροντίδα μου για την άθανασία της ψυχής μου. Πολύ λίγα πράγματα για να γεμισουν μια ζωή. "Αν ήμουν πò νέα, θα μπορούσα ν' άποκτήσω νέες συνήθειες. Μά τώρα στα σαράντα τρία χρόνια μου! Εινε πολύ άργά...

"Αγάθησα κ' αγαπήθηκα από τα δεκατέσσερα ως τα σαράντα τρία μου: "Ως χτές, ως χτές στις δύσμιση. Υπάρχουν γυναίκες στο Παρίσι ή στο Λονδίνο, που θα μπορούσαν να καυχηθούν για τόσο πολύχρονο άγάτη; Και ποτέ φιλονεκία, ποτέ άπιστία, είκοσι έννητά χρόνια τέλειαις άγάτης!

Νά πώς άρχισε ή άγάτη αυτή: Με τόν συζυγό μου γνωρίστηκα σέ μια μικρή έλαρχικη πόλι, τó Ζιβρί, όπου γεννήθηκα και μεγάλωσα και όπου ο πατέρας μου ήταν υπάλληλος τού φόρου. Τόν έλεγαν Λουκιανό και ήταν γιος ενός οικογενειάρχου, φτωχότερου άπ' τόν πατέρα μου, με πέντε παιδιά. Προς τόν Λουκιανό δεν με άβησε καμιά ύστερόβουλη σκέψη. "Άλλοστε είμαστε και οι δύο δεκατεσσάρων χρόνων —έκείνος δυό μήνες μεγαλύτερος από μένα.

Τέσσερα δλόκληρα χρόνια ζήσαμε μαζί. Είμαστε σαν δύο αδέρφια. Ο Λουκιανός ήταν ένα δειλό άγοράκι, τόσο δειλός, ώστε ήσαν στιγμές που ή δειλία του φαινόταν δειλία κοριτσιού. Κάποτε φιλιώμαστε, τα φιλιά μας όμως μάς έδιναν την ίδια συγκίνηση που νοιώθαμε και στα παιγνίδια μας, όταν δίναμε ό ένας στον άλλο έλαφροές μπάτσους.

"Όταν γενήκαμε δεκαοχτώ χρόνων, άναγκαστήκαμε να χωριστούμε. Οι γονείς τού Λουκιανού, χάρις στην προστασία ενός βουλευτού, βρήκαν για τó γιό τους μια έντελως ανέλπιστη θέσι. Τόν προσέλαβε για συνοδό του ένας πολύ πλούσιος "Άγγλος, ό οποίος ως μόνη άσχολία του είχε τά ταξείδια. Ο Λουκιανός μ' έδη την πραγματική λύτη που τούδωκε ό χωρισμός μας, μού φάνηκε σαν μεθυσμένος από τή σκέψη πώς θα γύριζε έλο τόν κόσμο. "Όστόσο, μού ελετε πριν φύγει: «Όταν κερδίσω άκοκτες λίρες, θα γυρίσω για να παντρευτώ με». Πόσος καρός θα χρειαζόταν για να κερδίση τις λίρες που ήθελε; Δεν τó καθορίζαμε. Πάντως όμως θα ήταν ένα μικρό διάστημα χρόνου, ίσως μερικοί μήνες μονάχα. "Έτσι ό Λουκιανός μού μετέδωκε κάτι από τή μέθη τού ένθουσιασμού του. Κι' όταν χωριστήκαμε, γελούσαμε και κλαίγαμε από λύτη και από χαρά μαζί.

Αυτά συνέβησαν έδω και είκοσι έννητά χρόνια. Είκοσι έννητά χρόνια! Χρονικό διάστημα που φτάνει συνήθως σέ μια γυναίκα για να δημιουργήση την οικογένειά της και συχνά για ν' άποκτήση και έγγονια ακόμα. "Εγώ έπερόμενα να παντρευτώ, να κάνω οικογένεια, να ζήσω, είκοσι έννητά χρόνια! Ξέρω ότι δεν θα με πίστευε, ή ότι θα μ' έπαρνε για τρελή άποπεδηόποτε μάθαινε αυτό τó μυστικό μου. "Όστόσο, εινε ή αλήθεια. "Επί είκοσι έννητά χρόνια μόνος σκοπός της ύπαρξέως μου ήταν ότι αγαπούσα κάποιον και ότι ό κάποιος αυτός μ' αγαπούσε. Κι' όμως ή μοίρα δεν μού χαμογελούσε καθόλου στο μεταξύ αυτό. "Έχασα τόν πατέρα μου, ύστερα τή μητέρα μου. Τα μισά χρήματά μου τά καταχράστηρε ό συμβολαιογράφος, σπών όποιο τά είχε κατατε-

θειμένα. Κι' όμως παρ' όλ' αυτά, δεν έχασα τó θάρρος μου, ούτε την έλπίδα πώς κάποια μέρα θ' άπολάβιθαινα κ' εγώ τήν ευτυχία που όνειροπολούσα...

Ναι, διατηρούσα τήν έλπίδα αυτή, μολονότι επί είκοσι έννητά χρόνια δεν ελγα ξαναδεί ούτε μια φορά τόν Λουκιανό.

Πίστενα εύλακρως δια όλα μόντσαρε, γιατί στα είκοσι πέντε αυτά χρόνια έλάμβαινα άκοκτά τακτικά από τόν Λουκιανό γραμάματα, στα όποια εύρισκα τήν ίδια σχεδόν τρυφερότητα που έβάζα κ' εγώ στα δικά μου. "Έντωμεταξύ, ό μικρός μου Λουκιανός τρυφούσε δια τά μέρη τού κόσμου. Κάποτε περνούσε και άπ' τή Γαλλία, μα τόσο γρήγορα όμως πάντα, τόσο βιαστικά, ώστε ποτέ δεν καθόφθονε να διαθέση τις είκοσι τέσσερες ώρες που θα τού χρειαζόταντε για να πεταχτή στο Ζιβρί και να ιδή τή αγαυαία του. Τήν γυναίκα του; "Έτσι με όνόμαζε πάντα στα γραμάματά του. Και εγώ τού άπαντούσα: «Α γ α π η μ ε ν ε μ ο υ σ ύ ζ υ γ ε s.

Μά να, χτές, κατά τις δυό τó άπόγευμα, ένώ μελετούσα στο άρμόνιο ένα κομμάτι που θα τó παίξω τήν Κυριακή στην εκκλησία, ή μικρούλα μου ύπερέτρα ήρθε και μού άνήγγειλε, ότι κάποια κυρία ζητούσε να με ιδή. "Ήταν μια παλιή οικογενειακή μου φίλη, που είχε γίνει σπουδαία προσωπικότης: γενική έπιθεωρήτρια τών δημοτικών σχολείων, νομίζο.

Έλξε έλθει στο Ζιβρί για κάποια ύπόθεση. Κουβεντιάσαμε μισή ώρα περίπου για διάφορα θέματα. Στο τέλος μού ελετε: —Με τόν Λουκιανό Λετέριτ έχετε πάντα σχέσεις; —Τόν Λουκιανό Λετέριτ; —Ναι, εκείνον που εινε παντρεμένος στην "Άγγλία, στο Ντεριμυσαό.

Βρήκα τή δύναμη κ' άπάντησα: —"Όχι, εινε καρός που δεν ιδωθήκαμε. Τότε ή οικογενειακή μας φίλη μού διηγήθηκε, ότι τελευταία που είχε πάει στην "Άγγλία, για να μελετήση τήν δογμάτωση τών λαζών σχολείων, είχε συναντήσει τυχαίως τόν συζυγό μου, τόν Λουκιανό. Διηθύνη εκεί ένα έργοστάσιο καί ήταν πατέρας τριών παιδιών!...

"Όταν ξαναβρέθηκα μόνη, έλαγα λίγο, κατόπιν όμως κατάλαβα πόσο άνόητη ήμουν να φαντάζομαι ότι ένας άντρας μπορεί να μείνη πιστός επί είκοσι έννητά χρόνια σέ μια ά ν ά μ ν η σ ι.

Εινε αλήθεια, ότι εγώ στην ίδια αυτή άνάμνηση έδοκα δια τά νειάτα μου, έδοκα τήν όμορφιά μου που θα μπορούσαν ίσως να κάνουν ευτυχισμένο έναν άλλον άντρα. "Άρχισα να γράφο ένα γράμμα στον Λουκιανό στον όποιο, παραπονουμένη ιδίως για τó ύσσοπο ψέμα των έπιστολών του, μα μια άρμότερη σκέψη με σταμάτησε. Γιατί να τού παραπονηθώ; Χάρις στο ψέμα του αυτό, έζησα σχεδόν ευτυχισμένη είκοσι έννητά χρόνια. "Επί είκοσι έννητά χρόνια ήμουν παντρεμένη. Τί θα ήσαν τά είκοσι έννητά αυτά χρόνια χωρίς τήν πιανερή μου έλπίδα; "Ίσως να τó κατάλαβε αυτό ό Λουκιανός. Και ίσως αυτό να τόν εμπόδιζε έδω κ' έννητά χρόνια όταν παντρεύτηκα μ' αμύ γράφη: «Φ τ ω χ ή μ ο υ Α ν τ έ λ α, δ ε ν π ρ ε π ε ι π ε ι α ν ά μ ε σ υ λ λ ο γ ί ζ ε σ α ι ο.

Ναι, πρώτα να φανώ δυνατή και να μην κλαίω. "Επί είκοσι έννητά χρόνια φαντάστηκα πώς ήμουν παντρεμένη. Και σήμερα... χωρίς ή... χίμερα! Αυτό εινε όλο. Και ύστερα σκέπτομαι και κάτι άλλο. "Ο Λουκιανός έχει τρία παιδιά. "Αν τούγραφα ένα γράμμα θεγμό, τρυφερό και τού ζητούσα να μού στείλη τó ένα του παιδι ή να τó αναθρέψω εγώ, λιγώτερα ίσως πλούσια παρ' ότι εκεί, μαθαίνοντάς του όμως τή γλώσσα που μιλούσε ό πατέρας του, όταν

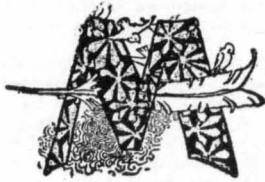
□ □ □ ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ □ □ □



Ο ΚΑΣΤΑΝΑΣ (Του Βόχτελ)

Η ΠΕΡΙΦΗΜΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΛΑΪΔΟΣ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ



ΚΘ'

Α ή αγάπη του Εδδάτη για τη Λαΐδα δεν κράτησε πολύ. Αρχισε να της φέρονται σκληρά, να την εκμεταλλεύεται, να την απατά.

Κι' η ζωή της άρχισε να γίνεται πια μαρτυρική. Τέλος, για να συγκρατήσει η Λαΐς τον Εδδάτη κοντά της και να εξασφαλίσει για πάντα την αγάπη του, σκέφτηκε να τον παντρευτεί και να ζήσει στο έξυψο μαζί του, αποτραβηγμένη σε μια μακρινή επαύλη.

Ένα βράδυ, καθισμένη κάτω από μια συστάδα δέντρων στον κήπο της, μιλούσε στο νέο για το γάμο τους. Έκεινος προσποιότανε πως συμφωνεί μαζί της και της έκανε πάλι τους συνηθισμένους του βροχούς.

Την ίδια στιγμή όμως έτυχε να περνάει πλάι τους ο Διογένης. Άκουσε την κουβέντα τους, ή φωνή του νέου με τον ψεύτικο τόνο της χτύπησε άσχημα στ' αυτιά του και σκέφτηκε να προφυλάξει τη Λαΐδα απ' τον κίνδυνο που διέτρεχε.

Πρόβαλε λοιπόν μπροστά τους και με το άποτομο ειρωνικό του ύφος ρώτησε τη Λαΐδα :

— Όποτε σκοπεύεις να ξαναπαντρευτείς, Λαΐς ; Θέλεις να πάρης αυτόν τον όμορφο νεώ, που όλη η αξία του βρίσκεται στα ληγωμένα μάτια του και στην ψεύτικη φωνή του, που μουάζει με φωνή έταίρας ;

— Η Λαΐς θύμωσε πολύ, ακούγοντας τα λόγια αυτά του Διογένη. Τόν έβρισε και του φώναξε :

— Φύγε από δω ! Έβγα έξω απ' τον κήπο άμέσως !...

— Πώς ; Έκανε ο φιλόσοφος με το σαρκαστικό του ύφος. Θέλεις λοιπόν ν' άπαγορεύεις σε μένα που τόσα χρόνια μ' ώνάμαζες φίλο σου, ν' αναπνέω το άρωμα των κήπων σου ; Και νομίζεις, ότι ένας άνθρωπος σαν τον Διογένη, θα στερηθή τον καθημερινό περιπαιτό του έξ αιτίας ενός όμορφου νεώ, που σε γελάει με τον πιο ξεστσίτωτο τρόπο ;

— Φύγε γρήγορα από μπρός μου ! Ξαναφώναξε η Λαΐς. Καλά σε λένε σκύλο, Διογένη. Δεν σ' άξιζον παρά βροσιές, πετριές και ραβδισμοί. Φύγε άμέσως από δω, γιατί θα φωνάξω να σε βγάλουνε έξω με τις κλωτσιές.

Άπαθής πάντα, ο κυνικός φιλόσοφος άπάντησε με το σαρκαστικό του ύφος στην ώραία έταίρα :

— Έπειτ' άπ' τα λόγια σου αυτά, δεν μπορεί να υπάρξει φίλια μεταξύ μας και δεν έχω πια θέσι έδω μέσα. Δεν μ' άρρασει να βλέπω ανθρώπους χυδαίους. Ός τώρα ξεχωρίζεις απ' όλους τους άλλους με την ευγένειά σου. Μά ό ξρωτας για τον όμορφο νεώ όν τον σε κατέβασε πολύ χαμηλά. Φεύγω, αλλά πρόσζε. Φρόντισε να περιορίσης τις εκρήξεις της καρδιάς σου και μίν ξεχνάς το κηϊδέν άγαν. Μην παρασύρσαι απ' την υπερβολική αγάπη σου, γιατί θα μετανιώσης παρα. Είμαι βέβαιος, ότι ό όμορφο νεώ αυτός, χάριν του οποίου παραγωνίζεις τους πιστούς σου φίλους, πολύ γρήγορα θα μ' έκδικήσει για τις βροσιές που μου έπεσε.

Άπό την ήμερα αυτή, ό κυνικός φιλόσοφος δεν έπάτησε ποτέ πια το πόδι του μέσα στους κήπους της Λαΐδος κι' ούτε θέλησε να την ξαναϊδή.

Ένωμεταξύ, η Λαΐς ήταν ξετρελλαμένη απ' το σχέδιό της να παντρευτεί το λατρευτό της και κάθε μέρα δεν έκαν' άλλο, παρά να μιλά για το γάμο τους.

Ήταν έρωτευμένος μαζί μου ; Αλήθεια, ό Λουκιανός δεν μπορεί να μου το άρνηθή αυτό. Και ή έννοια που θάχω για να μεγαλώσω το παιδί αυτό, θα με κάνει να συλλογίζωμαι λιγότερο τον δρόμο που οδηγεί από το σπίτι μου στο νεροταφεείο και που είνε πια τώρα ό μόνος δρόμος της ζωής μου.

Ή σκέψη αυτή μου ξαναδόθηκε όλο το θάρρος μου ! Έμπρός, γρηά πρελλή Αντέλα. Έντιέ, βάλε τα γυαλιά σου και την καλύτερη πένα στον κοντιλοφόρο σου και γράψε στο «σύζυγός» σου, τον εργοστασιάρχη.

Με λίγη καλή θέληση, υπερνικά κανείς πάντα την άτιμη μοίρα. Θα γίνω μητέρα, όπως ήμουν και σύζυγος με την φαντασία !...

ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΟ

— Άκουσε, Λαΐς, της είπε μια μέρα ο Εδδάτης. Δεν έχω καμιά αντίρρηση για το γάμο μας. Μά ό γάμος αυτός δεν πρέπει να είναι έξευτελιστικός για μένα.

— Τι θέλεις να πής ; ρώτησε πειραγμένη ή Λαΐς. Μήπως ντρέπεσαι να κάνης σύζυγό σου τη Λαΐδα ;

— Κάθε άλλο. Πολλές ευπρόσμητες άρχόντισσες ζήλευσαν τη θέσι και τη δόξα σου. Μά άκριβώς αυτό είνε που θα μ' έξευτελίση. Έγώ είν' ένας άσημος ραφιώδς και σ' ό μιά γυναίκα κομωξοκουσμένη. Αν παντρευτούμε θαμάστε ένα άταιριαστο άντρογυνο. Παντρευτήκε ό Περωκλής την Άσπασία, μά εκείνος ήταν ό μέγας Περωκλής. Σε παντρεύτηκε ό Λεοντίδης, μά ήταν ό ένδοξος στρατηγός. Για να σε παντρευτώ, πρέπει να γίνω κι' εγώ ένδοξος.

— Σιγά-σιγά, με τ' άν καιρό, θ' αναγκωριστή απ' τον κόσμο ή ποιητική σου αξία και θ' ανακηρυχτής και σ' ένας απ' τους μεγάλους ποιητάς της Έλλάδος.

— Συμφωνώ κι' εγώ μαζί σου. Κι' αυτό άκριβώς θέλω να πώ. Να περιμένουμε πρώτα να γίνω ένδοξος κι' έπειτα να παντρευτούμε.

— Ό ! Μά δεν μπορώ να περιμένα τόσον καιρό ! Ξεφώνησε άνωϊόμωνα ή Λαΐς.

— Ούτ' εγώ μπορώ να σε παντρευτώ αν δεν γίνω ένδοξος σαν κι' εσένα, αποκρίθηκε ψυχρά ό Εδδάτης.

Μολαταύτα, ή Λαΐς δεν έννοούσε να παρατηρή άπ' το σχέδιό της και προσπαθούσε να πείση τον νεωρό ραφιώδ να την παντρευτή.

— Μην έπιμένεις, Λαΐς, της είπε μια άλλη μέρα ό Εδδάτης, παίρνοντας ύφος θυμαϊμένο. Αν ν' άγαπηθούσε, θάχες βρεί τον τρόπο να γίνω ξεκουστός, όπως τον βρήκα εγώ.

— Βρήρες εσύ τον τρόπο ; ρώτησε έκπληκτη ή Λαΐς.

— Ναί, τον βρήκα.

— Πές μου τον λοιπόν. Πές τον άμέσως και θα γάμο και σένα ό,τι μπορώ.

— Άκουσε. Σε λίγες βδομάδες θα γίνουμε τα Ίσθμια. Έγώ, όπως Ξέρεις, έχω γράψει μια ραφωδία, αυτήν που σου διάβασα τις προάλλες και που και σ' την βρήρες ύπεροχη, όπως μου είπες. Λοιπόν, στο χέρι σου είνε να μιλήσης στα μέλη της έλληνοδίκου έπιτροπής και να τους πείσης ν' ανακηρύξουν τη δική μου ραφωδία άνώτερη από τις άλλες και να μου δώσουν το πρώτο βραβείο της ποιήσεως.

Η Λαΐς έμεινε κάμποση ώρα σκεπτική και άμιλήτη.

Τα Ίσθμια, ως γνωστόν, ήσαν Πανελλήνιοι Άγώνες. Έτελούντο κάθε τρία χρόνια στον Ίσθμό της Κορίνθου κι' εκτός απ' τ' άλλα αθλητικά άγωνίσματα, γινότανε και διαγωνισμός Μουσικής και Ποιήσεως.

— Λοιπόν, δεν μιλάς ; ρώτησε έπειτ' από λίγο ό Εδδάτης τη Λαΐδα.

— Τι να σου πώ ; αποκρίθηκε ή Λαΐς. Πώς θα πείσω τα μέλη της έπιτροπής να σ' ανακηρύξουν νικητή ;

— Στη Λαΐδα τίποτε δεν είν' αδύνατο. Άρκει να το θέλεις. Κανένας δεν θα σου άρνηθή μια τέτοια χάρη, όταν την ζητήσεις με κατάλληλο τρόπο. Κανένας δεν μένει άσυγκίνητος στα λεφτά και πρό πάντων στα θέληγμά σου. Θα μωρώσης στα μέλη της έπιτροπής μερικά πολύτιμα δώρα. Κι' εύτυχώς έχεις μεγάλη περιουσία. Κι' αν δεν άρκεσθούνε στα δώρα, μερικά χάρδια της ώραίας Λαΐδος θα τους κάνουν να ύποκύψουν.

Τα λόγια του Εδδάτη ήσαν πρόστυχα και χυδαία. Μά ή άτυχη Λαΐς άναγκάστηκε να ύποχωρήση.

— Θα κάνω ό,τι θέλεις, είπε. Μά αν δεν έπιτύχω ;

— Αν το επιδιώξεις με θέλημα και με ζήλο θα πετύχης.

— Πολύ καλά. Από αύριο κόλας θ' άρχισω τις ένέργειές μου. Πραγματικώς δέ από την άλλη μέρα άμέσως, ή ώραία Κορίνθια άρχισε να ενεργή για να έπιτύχη ό σκοπός του άγαπημένου της. Μοίρασε άφθονα χρημάτα και δώρα, μοίρασε χάρδια και ύποσχέσεις στα μέλη της έπιτροπής και πέτυχε ό,τι ζητούσε.

Όταν έγιναν τα Ίσθμια, ό Εδδάτης ανακηρύχτηκε νικητής και πήρε τον κότινο της Ποιήσεως.

Της είχε ύποσχεθεί :

— Αν ανακηρυχτώ νικητής, άμέσως μόλις τελειώσουν οι άγώνες, θα γίνω ό γάμος μας. Κι' άμέσως έπειτα θα σε πάρω να πάμε να ένγκατασταθούμε στην πατρίδα μου.

Το βράδυ που τελείωσαν οι άγώνες, ή Λαΐς περιέμενε με λαχάρα στο σπίτι της τόν λατρευτό της. Είχε δώσει διαταγή στη Βαχίδα ν' άρχισή τις έτοιμασίες για το γάμο και για το ταξείδι.

Άλλοίμονο όμως !... ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Η συνέχεια.

